

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ – 4101-15-04/2013
P/13/189

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/189 – Lokalizacja i budowa lądowych farm wiatrowych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Krzysztof Szczepaniak, specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 85898 z dnia 2.09.2013 r., dalej „Inspektorat” lub „PINB” (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Sławnie, ul. Sempołowskiej 2a, 76-100 Sławn
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jolanta Jabłońska, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Sławnie, dalej „Powiatowy Inspektor”. (dowód: akta kontroli str. 3)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie dopuszczania do użytkowania wybudowanych elektrowni wiatrowych w latach 2009 – 2013 (I półrocze) poprzez wydawanie pozwoleń na użytkowanie wybudowanych obiektów lub niezgłaszanie sprzeciwu do zawiadomienia o zakończeniu budowy wszystkich obiektów² oraz nadzoru i kontroli z tym związanej.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia prawidłowa i terminowa realizacja zadań statutowych w zakresie kontroli i nadzoru prowadzonego przez *Inspektorat* związanego z dopuszczaniem do użytkowania wybudowanych farm wiatrowych oraz przestrzeganiem w tym w zakresie procedur określonych w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³ (dalej „*Prawo budowlane*”).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania PINB związane z dopuszczaniem do użytkowania wybudowanych farm wiatrowych.

1.1. Pozwolenia na użytkowanie farm wiatrowych w latach 2009 - 2013.

1.1.1. W okresie objętym kontrolą (2009-2013 I półrocze) do PINB wpłynęły:

- 22 wnioski inwestorów o pozwolenie na użytkowanie wybudowanych farm wiatrowych, z tego 4 w 2011 r., 12 w 2012 r. i 6 wniosków w I półroczu 2013 r., które dotyczyły odbiorów częściowych farm wiatrowych zlokalizowanych na obszarze gminy Darłowo.
- 12 zawiadomień o zakończeniu budowy farm wiatrowych, w tym 8 w 2009 r., 1 w 2011 r. i 3 w 2012 r. oraz 47 zawiadomień o zakończeniu budowy linii

Opis stanu
faktycznego

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² W pozwoleniach na budowę farm wiatrowych Starosta zaliczał elektrownie wiatrowe do VIII kategorii obiektów budowlanych, a przepisy art. 55 pkt 1 *Prawa budowlanego* dla tej kategorii obiektu nie nakładały na inwestorów obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie. W przypadku niezakończenia inwestycji i zamiaru inwestora przystąpienia do użytkowania wybudowanych obiektów objętych pozwoleniem na budowę przepis art. 55 pkt 3 *Prawa budowlanego* nakładał na inwestora obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie wybudowanych obiektów.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 j.t.

kablowych wybudowanych dla potrzeb farm wiatrowych. We wszystkich przypadkach złożonych zawiadomień Powiatowy Inspektor wydał zaświadczenia o braku sprzeciwu na użytkowanie zgłoszonych obiektów.

(dowód: akta kontroli str. 14-23)

W okresie objętym kontrolą wydane zostały 23 pozwolenia na użytkowanie farm wiatrowych oraz 3 pozwolenia na użytkowanie energetycznej⁴ linii napowietrzno – kablowej oraz linii kablowej sieci energetycznej 30 kV. Nie było przypadku odmowy wydania pozwolenia na użytkowanie.

(dowód: akta kontroli str. 23-29)

Szczegółową analizą przestrzegania procedur dopuszczenia do użytkowania wybudowanych siłowni wiatrowych objęto wnioski o udzielenie pozwolenia na użytkowanie i zgłoszenia o zakończeniu budowy 5 farm wiatrowych:

- a) Elektrownia wiatrowa Masłowice” gm. Postomino z siłowni wiatrowej o mocy 2,5 MW wraz z drogami i placami manewrowymi na działce nr 33 obręb ewidencyjny Masłowice gm. Postomino, zwanej dalej „FW Masłowice”⁵, zrealizowanej na podstawie pozwolenia na budowę nr 285/2009 znak BSIV-7351-274/09 z dnia 28.05.2009 r.
- b) Farma wiatrowa „KANIN” składająca się z 8 szt. elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 20 MW wraz z drogami i placami manewrowymi na działkach nr 176, 122, 119, 117, 106 obręb ewidencyjny Kanin i 54/2, 106 i 104/2 obręb ewidencyjny Masłowice gm. Postomino, zwanej dalej „FW Kanin”⁶, zrealizowanej na podstawie pozwolenia na budowę nr 286/2009 znak BSIV-7351-273/09 z dnia 28.05.2009 r.
- c) Farma wiatrowa Wiekowice składająca się z 8 elektrowni GE 2.5 XL o łącznej mocy 20 MW obejmującej linie kablowe 30 kV wraz z siecią telekomunikacji energetycznej, drogami dojazdowymi i placami montażowymi, fundamentami oraz GPZ na działkach w obrębie ewidencyjnym Wiekowice, Dobiesław, Porzecze oraz Jeżyczki w gminie Darłowo, zwanej dalej „FW Wiekowice”⁷, zrealizowanej na podstawie pozwolenia na budowę nr 92/2010 znak BS.II-7351-638/08/09/10 z dnia 11.03.2010 r.
- d) Farma wiatrowa Boryszewo III składającej się z 7 elektrowni GE 2.5 o łącznej mocy 17,5 MW obejmującej linie kablowe 30 kV wraz z siecią telekomunikacji energetycznej, drogami dojazdowymi i placami montażowymi oraz fundamentami na działkach w obrębie ewidencyjnym Dobiesław, Boryszewo i Jeżyczki, gmina Darłowo, zwanej dalej „FW Boryszewo”⁸, zrealizowanej na podstawie pozwolenia na budowę nr 116/2010 znak BS.II-7351-135/10 z dnia 22.03.2010 r.
- e) Farma wiatrowa Stary Jarosław I składającej się z 7 elektrowni GE 2,5 o łącznej mocy 17,5 MW obejmującej linie kablowe 30 kV wraz z siecią telekomunikacji energetycznej, drogami dojazdowymi i placami montażowymi oraz fundamentami na działkach w obrębie ewidencyjnym Stary Jarosław, Sińczyca, Nowy Jarosław, i Krupy, zwanej dalej „FW Stary Jarosław”⁹, zrealizowanej na podstawie pozwolenia na budowę nr 125/2010 znak BS.II-7351-185/10 z dnia 26.03.2010 r.

(dowód: akta kontroli str. 33)

1.1.2. Inwestorzy, na podstawie przepisów art. 54 *Prawa budowlanego*, złożyli 30.12.2011 r. i 15.03.2012 r. do PINB zawiadomienia o zakończeniu budowy

⁴ Napowietrzno – kablowa linia energetyczna 110 kV relacji GPZ Jeżyczki – GPZ Sińczyca w gminie Darłowo

⁵ Inwestorem było „MEGAWAT POLSKA” Przedsiębiorstwo Wielobranżowe s.c. Andrzej Ordon i Kazimierz Ordon, Tyń nr 48

⁶ Inwestorem było „MEGAWAT KANIN” Sp. z o.o. z Gdyni.

⁷ Inwestorem było WIND INVEST Spółka z o.o. ul. Gotarda 9, 02-683 Warszawa

⁸ Inwestorem było Boryszewo Wind Invest Spółka z o.o., ul. Gotarda 9, 02-683 Warszawa

⁹ Inwestorem było Stary Jarosław Wind Invest Spółka z o.o., ul. Gotarda 9, 02-683 Warszawa

odpowiednio FW Masłowice i FW Kanin¹⁰. Do zawiadomień dołączyli dokumenty wymagane przepisami art. 57 ust.1 i 2 *Prawa budowlanego*, w tym oświadczenie kierowników robót o wykonaniu budowy zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym techniczno – budowlanymi, zasadami wiedzy technicznej oraz wymaganiami określonymi w art. 5 *Prawa budowlanego*.

Po zakończeniu postępowania Powiatowy Inspektor wydał odpowiednio w dniu 3.01.2012 r. oraz 19.03.2012 r. zaświadczenia o braku sprzeciwu do użytkowania obiektów i zgodnie z wymogiem określonym w art. 57 ust. 8 *Prawa budowlanego* zwrócił inwestorom dokumenty o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4 i 5, tj. oryginały dziennika budowy, protokoły badań i sprawdzeń oraz inwentaryzację geodezyjną powykonawczą, co zostało potwierdzone złożeniem przez inwestorów stosownego oświadczenia.

(dowód: akta kontroli str. 36-46, 49-70)

1.1.3. W związku z budową FW Wiekowice, FW Boryszewo oraz FW Stary Jarosław inwestorzy składali wnioski o pozwolenie na użytkowanie przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych na podstawie przepisów art. 55 pkt 3 *Prawa budowlanego*¹¹.

Inwestorzy do wniosków dołączali każdorazowo dokumenty wymagane przepisami art. 57 ust.1 i 2 *Prawa budowlanego*, w tym oświadczenia kierowników robót o wykonaniu budowy zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym techniczno – budowlanymi, zasadami wiedzy technicznej oraz wymaganiami określonymi w art. 5 *Prawa budowlanego* oraz oświadczenia o zawiadomieniu Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej oraz Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej o zakończeniu realizacji.

Po zakończeniu postępowania zgodnie z wymogiem art. 57 ust. 8 *Prawa budowlanego* zwrócono dokumenty inwestorom dokumenty o których mowa w ust. 1 pkt 1,4 i 5.

Pozwolenia na użytkowanie wydawane były po przeprowadzeniu kontroli obowiązkowej zgodnie z wymogiem określonym w art. 59c *Prawa budowlanego*, tj. przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania inwestorów.

Kontrole przeprowadzały zespoły 2 inspektorów, którzy spełniali wymóg art. 59e *Prawa budowlanego*, tj. byli zatrudnieni w PINB i posiadali uprawnienia budowlane.

Z przeprowadzonych kontroli zgodnie z wymogiem art. 59d *Prawa budowlanego* sporządzano każdorazowo protokół w 3 egzemplarzach, w których zawarto wymagane ww. przepisem dane dotyczące adresu i kategorii obiektu budowlanego, ustalenia dotyczące zgodności wykonania obiektu budowlanego z zatwierdzonym projektem budowlanym i innymi warunkami określonymi w pozwoleniu na budowę.

(dowód: akta kontroli str. 4-11,81-83,101-103,136-138,155-157,175-177,202-204)

Inwestor FW Wiekowice złożył 2 wnioski, w dniu 6.12.2011 r. w zakresie użytkowania 7 z 8 planowanych siłowni wiatrowych i w dniu 24.02.2012 r. w zakresie pozostałej siłowni wiatrowej. PINB przeprowadził 2 kontrole obowiązkowe zgłoszonych obiektów 19.12.2011 r. oraz 1.03.2012 r. W protokołach stwierdzono zgodność wykonanych robót budowlanych z projektem w zakresie objętym wnioskiem, nie stwierdzono istotnych odstępstw od zatwierdzonego projektu budowlanego. Decyzje o pozwoleniu na użytkowanie przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych zostały wydane 20.12.2011 r. oraz 2.03.2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 97-120)

¹⁰ W związku z zakwalifikowaniem elektrowni wiatrowych w pozwoleniach na budowę do kategorii VIII obiektów budowlanych i zakończeniem całego zakresu rzeczowego zadania inwestycyjnego zgodnie z art. 55 pkt 1 *Prawa budowlanego* nie było wymagane uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.

¹¹ Przepis art. 55 pkt 3 *Prawa budowlanego* zobowiązywał inwestora do wystąpienia o pozwolenie na użytkowanie części zrealizowanego zakresu rzeczowego objętego pozwoleniem.

Inwestor FW Boryszewo złożył wniosek w dniu 2.04.2013 r., obejmujący 7 elektrowni wiatrowych bez wykonania wszystkich linii kablowych i światłowodów. Kontrola obowiązkowa przeprowadzona 17.04.2013 r. wykazała zgodność wykonanych robót budowlanych z projektem w zakresie objętym wnioskiem, nie stwierdzono istotnych odstępstw od zatwierdzonego projektu budowlanego. Decyzja o pozwoleniu na użytkowanie przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych została wydana 18.04.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 123-140)

Inwestor FW Stary Jarosław złożył 3 wnioski, 11.12.2012 r. wniosek obejmujący 3 z 7 planowanych elektrowni wiatrowych, 12.02.2013 r. obejmujący pozostałe 4 z 7 elektrowni wiatrowych oraz 7.06.2013 r. w zakresie linii kablowej 30 kV. Kontrole obowiązkowe przeprowadzone zostały odpowiednio 8.01.2013 r., 27.02.2013 r. oraz 24.06.2013 r., podczas których nie stwierdzono istotnych odstępstw. Decyzje o pozwoleniu na użytkowanie przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych zostały wydane 9.01.2013 r., 28.02.2013 r. oraz 25.06.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 144-207)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

1.2. Kontrole realizowanych lub wybudowanych farm wiatrowych

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą inspektorzy PINB przeprowadzili łącznie 24 kontrole farm wiatrowych, w tym 4 w 2011 r., 8 w 2012 r. oraz 12 w I półroczu 2013 r. Kontrole realizowane były na wezwanie inwestora na podstawie art. 59a Prawa budowlanego w związku ze złożeniem wniosków o pozwolenie na użytkowanie przed wykonaniem wszystkich robót. W trakcie 10 kontroli stwierdzono nieistotne odstępstwa od zatwierdzonego projektu budowlanego, w 14 zakończono bez uwag.

(dowód: akta kontroli str. 30-32)

Z analizowanych 6 protokołów kontroli dotyczących FW Wiekowice, FW Boryszewo oraz FW Stary Jarosław, w 4 stwierdzono nieistotne odstępstwa od zatwierdzonego projektu budowlanego:

- zmianę trasy odcinka wodociągu (stacja GPZ) FW Wiekowice (protokół kontroli z 1.03.2012 r.),
- zmianę trasy linii kablowej 30 kV, FW Boryszewo (protokół z dnia 17.04.2012 r.),
- zmianę trasy linii kablowej 30 kV wraz z kablem sterowania elektroenergetycznego FW Stary Jarosław (protokoły z dnia 27.02.2013 r. i 24.06.2013 r.).

W analizowanych przypadkach stwierdzonych odstępstw od zatwierdzonego projektu budowlanego, projektant wraz z kierownikiem budowy dokonali zmian trasy wraz z rysunkami i opisem.

(dowód: akta kontroli str. 103, 138, 157)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

1.3. Stan faktyczny wybudowanych elektrowni

Opis stanu
faktycznego

W toku niniejszej kontroli NIK na podstawie art. 12 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹² (zwanej dalej „ustawą o NIK”) zlecono przeprowadzenie przez PINB kontroli doraźnych objętych kontrolą ww. 5 farm wiatrowych.

¹² Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

Kontrole wykazały, że zostały one wybudowane zgodnie z warunkami określonymi w pozwoleniach na ich budowę. Właściciele kontrolowanych farm wiatrowych prowadzili książki obiektów budowlanych.

Sprawdzenie wykonywania obowiązków przeprowadzania okresowej kontroli stanu technicznego sprawności elementów budynku i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas użytkowania obiektu na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a) *Prawa budowlanego* wykazała w przypadku FW Wiekowice, że właściciel (inwestor) nie wykonał kontroli rocznej w 2013 r. Powiatowy Inspektor w związku z niewypełnieniem powyższego obowiązku na podstawie art. 93 pkt 8 *Prawa budowlanego* nałożył w dniu 26.11.2013 r. na pełnomocnika właściciela mandat karny w wysokości 300 zł oraz zobowiązał w terminie do 31 grudnia 2013 r. do uzupełnienia wpisów w książce obiektu budowlanego dotyczących przeprowadzonych badań hałasu oraz o wykaz opracowań technicznych.

(dowód: akta kontroli str. 34-35, 47-48, 73-74, 121-122, 142-143)

Sprawdzenie wykonywania obowiązków przeprowadzania okresowej kontroli instalacji urządzeń służących ochronie środowiska na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b) *Prawa budowlanego* wykazała, że we wszystkich przypadkach wykonano akustyczne badania kontrolne, a w przypadku FW Wiekowice, FW Boryszewo oraz FW Stary Jarosław badania w zakresie hałasu pochodzącego od urządzeń i instalacji w strefie oddziaływania akustycznego farmy wiatrowej wraz z analizą porealizacyjną, które wykazały, że nie przekroczono dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

(dowód: akta kontroli str. 34-35, 47-48, 73-74, 121-122, 142-143)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4. Skargi i wnioski dotyczące kontrolowanej działalności

Opis stanu
faktycznego

W latach 2009 – 2013 w rejestrze skarg i wniosków PINB odnotowano łącznie 37 spraw, z których 2 z 2011 r. dotyczyły budowanych elektrowni wiatrowych oraz infrastruktury towarzyszącej i wpłynęły do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Szczecinie (dalej ZWINB”).

(dowód: akta kontroli str. 233-238)

ZWINB zwrócił się do Powiatowego Inspektora pismami z dnia 18.10.2011 r. i 28.10.2011 r. o ustosunkowanie się do skarg właścicieli działek w obrębie geodezyjnym Jeżyczki w którym zlokalizowano i wybudowano farmę wiatrową:

- Skarga z 14.10.2011 r. w sprawie budowy przyłącza wodociągowego na działce 156 w obrębie Jeżyczki w gminie Darłowo, w której skarżący podniósł zarzut bezprawnego dysponowania przez inwestora terenem działki nr 156, na którym zlokalizowano przyłącze wodociągowe, a PINB zawiadomiony o naruszeniu praw skarżącego nie uwzględnił jego dokumentacji fotograficznej biorąc pod uwagę jedynie mapę wykonaną przez geodetę uprawnionego. PINB przeprowadził postępowanie wyjaśniające i stwierdził rozbieżność w opracowaniach geodezyjnych. Wyjaśnienie w tej sprawie PINB przekazał pismem z 8.11.2011 r. do ZWINB stwierdzając brak podstaw do wstrzymania prowadzonej inwestycji. W odpowiedzi z 15.11.2011 r. ZWINB poinformował skarżącego o braku kompetencji organów nadzoru budowlanego do wykonywania map sprawdzających oraz, że nie dopatrył się nieprawidłowości w postępowaniu organu powiatowego informując jednocześnie o podjętym postępowaniu wyjaśniającym w tej sprawie.

(dowód: akta kontroli str. 246-253)

- Skarga z 21.10.2011 r. w sprawie budowy przyłącza wodociągowego na działkach nr 157 i 158/4 w obrębie Jeżyczki w gminie Darłowo, w której skarżący podniósł zarzut bezprawnego dysponowania przez inwestora terenem działek nr 157 i 158/4, na których zlokalizowano przyłącze wodociągowe w związku z budową farmy wiatrowej Jeżyce. Skarżący zarzucił PINB, że nie uwzględnił argumentów złożonych przez niego, a jedynie mapę sporządzoną przez geodetę. PINB przeprowadził postępowanie wyjaśniające i stwierdził rozbieżność w opracowaniach geodezyjnych. Wyjaśnienie w tej sprawie PINB przekazał pismem z 8.11.2011 r. do ZWINB. W odpowiedzi z 15.11.2011 r. ZWINB poinformował skarżącego o braku kompetencji organów nadzoru budowlanego do wykonywania map sprawdzających oraz, że nie dopatrzył się nieprawidłowości w postępowaniu organu powiatowego.

(dowód: akta kontroli str. 239-245)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i ustalenia kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, odstępuje od sformułowania wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia 20 stycznia 2014 r.

Kontroler
Krzysztof Szczepaniak
Specjalista k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor